

28 sl.). V Vinči razen nekaterih skeletnih grobov v najnižji plasti in enega verjetno latenskega groba v najvišjih plasteh nimamo nikakršne sledi o kakih drugih grobovih. Zatorej je tudi razlaga barbotinske keramike s pomočjo nekakšnega sepulkralnega kulta nesprijemljiva, ne glede na to, da avtor prikazuje, kakor da so grobovi v Vinči dokazani. Nadalje sklepa avtor, da so barbotinsko keramiko prinesli s seboj jonski kolonisti, ki so se naselili v Vinči, oz. pravi: »sepulkralni kult i za njegovo vršenje potrebne objekte«. Doslej pa v nobeni vinčanski plasti niso našli niti najbolj skromnega objekta ali pa vsaj fragment kakršnegakoli predmeta grško arhajskega izvora. Toda tudi to je bilo obravnavano že na drugem mestu.

Barbotinska keramika v vinčinih najnižjih plasteh, kjer so jo našli v precejšnji meri, je navadna keramika za vsakdanjo rabo. Po tehniki izdelave in tudi po oblikah je sorodna in celo identična s keramiko t. i. körös oziroma starčevačke kulturne skupine. Prav v najnižjih plasteh v Vinči pa se körös in vinčanska kulturna skupina mešata, kar so doslej razlagali že na razne načine. Vse kaže, da so nemara izdelke obeh kulturnih skupin uporabljali vsaj nekaj časa istočasno. Nekateri domnevajo, da je bila barbotinska keramika v Vinči tudi kasneje v rabi. Tega ne bi mogel trditi. Kot barbotinsko keramiko smemo razlagati poseben videz, ki je zlasti jasno izražen v ornamentiki (barbotinska tehnika ornamentiranja, kjer je površina posode namenoma izdelana grobo na razne tehnične načine). Takšnih primerov pa v kasnejših plasteh Vinče nimamo. Sicer so tudi v tej dobi grobe posode s hrpavo površino, vendar je zelo dvomljivo, ali imamo tu opraviti z namerno rabo takšne tehnike, ali s površnostjo. Vsekakor se mi poslednje zdi mnogo verjetnejše.

Datacija Vinče, katero je postavil avtor, ki po drugi strani ne upošteva relativne kronologije, pa že tako ni sprejemljiva. Tudi barbotinska keramika v Vinči ima nesporno velik pomen v Vinči sami in v drugih kulturnih skupinah tako za datacijo, čeprav avtor tega ne verjame, kakor za kulturno opredelitev, tehniko izdelave itd. Za sedaj pa na neolitskih najdiščih nikjer ni dognano, da bi bila v zvezi s sepulkralnim kultom, kar bi avtor rad prikazal.

Miloje M. Vašić: Problem bronzane sekire iz Vinče (Srpska akademija nauka, Starinar, organ Arheološkega instituta SAN, Nova serija, knjiga I, Beograd 1950, str. 11—15, 1 slika v tekstu in nemški povzetek).

V kulturni plasti v Vinči so v globini 1 m našli bakreno sekiro. Avtor je poslal imenovano sekiro za analizo v »Landesanstalt für Volksheitskunde im Halle (a. d. Saale)«. Prejel je tako spektralno analizo sekire, kakor tudi mnenje članov instituta o njeni starosti. Vendar pa oporeka sklepom tega instituta, češ da bi mogla biti sekira starejša od VII. in mlajših stoletij. Pri tem se sklicuje na svojo datacijo Vinče v grški arhajski čas.

Ne glede na avtorjevo datacijo in njegov poskus razlage te bakrene sekire, ki tudi s tipološkega gledišča pripada veliko starejši periodi, kakor ji prisoja avtor z raznimi hipotezami, imamo v članku nekaj zanimivih momentov, ki se nanašajo predvsem na analizo in na mnenje instituta, ki je analizo izdelal. Predvsem naša sekira ni izdelana iz zlitine bakra in kositra,

temveč iz zlitine bakra in arzena. Vse druge možne kovine, ki bi utegnile biti v sekiri zastopane, kakor so kositer, svinec, srebro, nikel, kobalt, antimon in bizmut, so v sekiri zastopane v tako neznatnih količinah, oziroma nahajamo samo njihovo sled ali jih pa sploh ni, tako, da so bile vsebovane že v samem bakru, iz katerega je bila izdelana sekira ali pa so vanj prišle pri mešanju z arzenom, katerega je v sekiri 7,80 %. Tako je ta zlitina ista, kakor so zlitine bodal z držaji (Stabdolche), ki so jih našli v Srednji Nemčiji. Toda podobne zlitine nahajamo tudi v drugih predelih mediteranske oblasti. Nekateri domnevajo, da je zlitina bakra z arzenom starejša kakor pa zlitina bakra s kositrom (str.12). S tem vprašanjem se je že poprej ukvarjal tudi Helmut Otto (Forschungen und Fortschritte 1959, 598 sl.). Analiza sekirice iz Vinče sedaj samo potrjuje posamezna sklepanja, češ da večja množina arzena v bakrenem objektu ni omejena le na posamezne predele, temveč da je bila takšna predelava nemara splošno v rabi v nekem časovnem razdobju blizu drugega tisočletja pred n. e.

Pri svojem oporekanju tako visoke datacije omenja avtor, da so v isti stratigrafski globini našli tudi neko železno orodje, ki bi naj bilo po svoji obliki podobno orodju iz klasične Grčije. Leta 1911 že so v kulturni plasti našli del železnega obroča z luknjo za ročaj ca. 3,14 m globoko. Ta dva objekta služita avtorju za datacijo teh plasti v železno dobo, čeprav ni nikakršnih drugih elementov, ki bi jih mogli pripisati tej periodi. V teh plasteh, kolikor še ne nastopajo čisto neolitski objekti, imamo tudi že badenske elemente in pa panonsko keramiko, ki seveda nikakor ne morejo biti železodobni. Pojav železnega objekta v globini 1 m je možen tudi v Vinči, saj so komaj nekaj metrov od tam našli tudi latenske železne objekte. Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da je bila na tem mestu tudi slovanska nekropola zgodnjega srednjega veka, zaradi česar je do te globine mogel prodreti tudi zgodnjersrednjeveški predmet, ki res nima nič predzgodovinskega, verjetno pa tudi nič klasičnega na sebi. Nekoliko bolj zapleteno je vprašanje fragmenta obroča, ki pripada, kakor avtor pravilno domneva, leseni vedrici. Vsekakor je tu vprašanje globine, ki presega ca. 3 m. Vendar pa tudi tak železen predmet v neolitskem materialu ne more nuditi nikakršne opore za datacijo. Verjetno je, da je ta predmet prodril do te globine ako že ne zaradi kakega prekopavanja, pa zaradi zemeljskih razpok, ki sem jih tudi že omenil na drugem mestu (Arheološki vestnik 1950, 165) in ki so včasih zaradi izpodjedanja Donave tudi po nekaj metrov globoke. Sam obroč pa pripada nemara kasnejšim slovanskim vedricam.

Bakrena sekira, ki so jo našli v Vinči, se časovno povsem ujema z drugimi kulturnimi ostalinami, ki so jih našli v isti globini, to so pa, kakor sem že omenil, elementi badenske in panonske keramike, ki so jo mestoma našli tudi še globlje, kakor pa imenovano sekiro.

Miloje M. Vasić: Deo inventara jednog groba iz Vinče (Srpska akademija nauka, Starinar, organ Arheološkog instituta SAN, knjiga I, Beograd 1950, str. 15—17, 3 slike v tekstu in angleški povzetek).

Avtor objavlja nekaj predmetov (železen nož, železno kopje in kameno sekiro), ki so jih slučajno našli v Vinči pri kopanju temeljev za šolo. Najdišče